

videti, vsaj po Krasu, cele vrste turščičnih kit, ki se suše na hodnikih pred kmetiškimi hišami. Kadar se do dobra posuše, odtrgajo lati od kit, ter je omrvijo, ožurijo, oružijo, omencajo ali pa omlatijo. Zrnje je navadno rumeno, pa tudi rdeče ali redkokdaj šarasto. Rudeče zrnje daje dober lek za prosénčljiva (prosenična, ikrasta) praseta.

Komu je neznana turščična polenta? Po Italiji, Istriji, Dalmaciji, Bosni itd. se prosto ljudstvo mnogo preživi s polento.

⁵⁾ Kokodúča (ali „kakadúče“) je čudna beseda, ki je izvajati od besede „kokot“ = petelin. V nekih krajih pravijo petelinčki, še drugod: poke, pokalice, in gospódki. Hrvaško: kókice in bale. Pravilno bi se moralo glasiti: „kokotice“. Mično opisuje praženje kókic prof. M. Medić v „Viencu“ 1885, str. 460: . . . U Zemunu prvi dan častnoga posta, kojom god ulicom oko podne prolažah, slušah djevojčice gdje se deru: kókice, kókice! To su kokani kukuruži, što se na vatri (ognju) kokaju. Običajno žene kokaju, a one i vještije treskaju (ročno tresljajo) rukom i tako iz tiha zagriju sve zrnje. Kad počnu zrna puckati, onda se rešeto spusti i okreće i treska sve brže, kokice vrcaju na sve strani, a nestrpljiva deca pjevaju: „Pucajte nam kokice, — na babine lončice: — Puče jedna, — puče druga, — puče treća — puna vreća.“ Koja se zrna ne iskokaju, ono su púvare, a maloj púvari kaže se i púvarak . . . U Lici (Lika) da se kukuruži bulaju zimi, kad i onako od duga vremena ne znadu djeca šta da rade, ili kad se razigraju, pa bude „igračka plačka“, onda da se ona „vražja varica“ umiri, bulaju joj kukuruze. U pržilici, ili uzmu rbinu (črepinjo)

od kakove lončine ili peku (pokrov). U hladnu peku ne smiju zrnje zasuti, jer bi se povratilo, bilo bi likavo, i jedva bi se izbulalo. Za koji trenak počnu se zrna bulati, a bule vrcaju okolo vatre kao pomamne itd. — NB. Bula hrv. = turška gospa. A slovensko: bulja-e narodna jed na Kobaridskem, iz turščične moke z gorkim mlekom zamešeni = cmoki, báclji. (Ltp. Mat. 1890, str. 57).

⁶⁾ Igro „lih“ ali „sodev“ imenujejo pri Gorici: „par“ ali „polež“ (v Mirnem).

⁷⁾ „Janček babó“ itd. spominja na kresno pesmico, katero je p. J. Volčič priobčil v Ltp. M. 1878 i zopet Navratil v Letopisu Mat. 1887, stran 109: „Gôri, gôri božji kres! — . . . Mi imamo tu plesati, — Babinomu janjcu — čast i hvalu dati. — Babin janjac — okol kresa skače, — Babin janjac — priko kresa skoči, — Babin janjac — zimu nam odnosi, — Babin janjac — leto nam donosi.“ Baba = zima, janjac = pomlad in leto. Kakó nekoč Babo žagajo, glej: Letopis Mat. 1878, 2—8.)

⁸⁾ Krpúča-e, na isti način kakor kokodúča, beseda potvorjena iz „hrpica“ hrpa = kupček. Drugod pravijo: „kópica“ ali „kopíca“, kupček leščnikov ali orehov ali zrnja ali ovočja. V Povirju pravijo „krpúča“.

⁹⁾ Devetkati, prvotno od tod, ker so v zrak metali po devet kamenčkov, zrníc, trščic, in kolikor so jih ujeli, po tem so ugibavali usodo, ali so „gatali“, zato vsaj na mojem rojstvenem kraju v Povirju je sedaj jedna ter ista igra „devetkati“ ali „gacljati“. To igro imajo pastirice na paši.

¹⁰⁾ Zakaj ima ona, ki nič ne vdobi, „kozji veter“, tega ne vem.

Vesel trenutek.

Kaj meni oblačno nebo je?
Kaj meni je šviganje strel?
Saj v srcu mi jasno tako je,
Saj jaz sem vesel, oh vesel!

Vi gromi, pregrozno grmeči,
Vi moje ste sreče odmev,
Vi bliski prejasno žareči,
Vi moje ste sreče odsev!

Gojko